

DONATO CARRISI
SHTËPIA E ZËRAVE
ROMAN

BOTIMET TOENA

DONATO CARRISI

SHTËPIA E ZËRAVE

Roman

Përktheu nga origjinali italisht

Xhimi Lazri

BOTIMET TOENA

Tiranë

Autori: Donato Carrisi

Titulli në origjinal: La casa delle voci

Botoi në italisht: Longanesi & C

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore: Edona Marku Huqi

Redaktore letrare: Besa Vila

Përkujdesja grafike dhe kopertina: Erdita Oshafi

ISBN 9789928817624

© Donato Carrisi, 2019

© në shqip Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjeti ose forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollesha" nr. 71, Tiranë 1023.

Kutia Postare 1420

E-mail: botimet.toena@gmail.com

toena.porosionline@gmail.com

<https://toena.al/>

Për Antonion, djalin tim, kujtesën time, identitetin tim.

Një ledhatim gjatë gjumit.

Në kufirin e mjegullt me zgjimin, një çast përpara kredhjes në honin e harresës, një prekje e lehtë e gishtave të akullt e të hollë mbi ballë, shoqëruar nga një pëshpërimë e trishtë dhe e ëmbël.

Emri i saj.

Vogëlushja, dëgjoi ta thërrisnin dhe hapi sytë. Dhe ndjeu përnjëherë frikë. Dikush i kishte ardhur për vizitë teksa flinte. Mund të ishte ndonjë prej banorëve të vjetër të shtëpisë. Me disa prej tyre, i qëllonte të bisedonte apo ta ndiente kur lëvrinin si minj duke rrëshqitur bri mureve.

Por fantazmat flisnin brenda, jo jashtë saj.

I vinte edhe Adoja: *i gjori Ado, i ziu Ado*, por, ndryshe nga gjithë shpirtrat e tjerë, ky nuk fliste kurrë. Prandaj tani po e bezdiste një mendim më konkret.

Në botën e të gjallëve, veç nënës dhe babait, emrin nuk ia dinte kurrkush.

Ky ishte “rregulli numër tre”.

Ideja që kishte thyer një prej pesë urdhëresave të prindërve e llahtariste. Ata kishin pasur gjithmonë besim tek ajo dhe nuk donte t’i zhgënjente. Aq më tepër jo tani, që i ati i kishte premtuar që do t’i mësonte gjuetinë me hark e kur për më tepër i ishte mbushur mendja edhe nënës. Më pas e mendoi edhe ca: si mund të kishte qenë faji i saj?

Rregulli numër tre: “Mos ua thuaj kurrë emrin tënd të huajve”.

Emrin e ri, nuk ua kishte treguar të panjohurve dhe aq më pak kishte gjasa që ndonjëri ta kishte mësuar gabimisht. Tanimë, ishin bërë gati dy muaj që rrotull shtëpisë nuk u kishin zënë sytë të sillej njeri. Gjendeshin të izoluar në mes të arave dhe për në qytetin më të afërt duheshin dy ditë rrugë me këmbë.

Ishin të sigurt. Ata të tre.

Rregulli numër katër: “Mos iu afro kurrë të huajve dhe mos i lër as ata të të afrohen”.

Po kjo ç’ të ishte kështu? Me siguri duhej ta kishte thërritur shtëpia, shpjegim tjetër nuk kishte. Ndonjëherë, prej trarëve që kërcisnin vinin ca si rënkime muzikore. Babai thoshte se shtëpia qëndronte mbi themele si një zonjë e moshuar ulur në kolltuk, së cilës herë pas here i duhet të ndërrojë pozicionin. Gjatë dremkës, një prej atyre zhurmave i ishte dukur si tingëllimi i emrit të saj. Kjo qe e tëra.

Shpirti i trazuar iu qetësua dhe mbylli sërish sytë.

Gjumi, me thirrjen e vet të heshtur, e ftonte t’i shkonte pas për te vendi i ngrohtë ku gjithçka tretet.

Në çastin kur po i dorëzohej, dikush e thirri përsëri.

Kësaj radhe, vogëlushja u zgjat nga nënkresa pa zbritur nga shtrati dhe nisi të zhbironte në terrin e natës. Stufa në korridor ishte shuar prej orësh. Të ftohtët, nga matanë mbulesave, ia kishte vënë shtrojën nën rrethim. Tani ishte krejt e zgjuar.

Kushdo që ta kishte thirrur, me siguri nuk duhet të gjendej në shtëpi. Me shumë mundësi ishte jashtë, në natën e ftohtë të dimrit.

Kishte folur me tingujt e rrymave të ajrit që depërtonin pa u ndier poshtë dyerve apo mes grilave të mbyllura. Heshtja ishte tepër e thellë dhe ajo me zemrën që i rrihte në vesh si peshku brenda në kovë, nuk arrinte të dallonte asnjë tingull tjetër.

“Kush je?”, donte ta pyeste hijen, por përgjigjes ia kishte frikën. A mbase tanimë e dinte.

Rregulli numër pesë: “Nëse një i huaj të thërret me emër, mbathja!”

U ngrit nga shtrati, por përpara se të lëvizte, kërkoi me dorë kukullën me lecka e me vetëm një sy, që flinte bashkë me të dhe e rroku ta merrte me vete. Pa e ndezur dritën mbi komodinë, kuturisi nëpër dhomë. Mbi dyshtemenë prej druri kumbonin hapat e vegjël të këmbëve të zbathura.

Duhej të njoftonte nënën dhe babanë.

Doli në korridor. Nga shkalla, e cila të shpinte në katin e poshtëm, vinte aroma e zjarrit që po digjej ngadalë. Përfytyroi tryezën prej druri në kuzhinë, të mbushur plot me ushqimet e mbetura nga festa e vogël e një nate më parë. Torta me bukë dhe sheqer, që e ëma e kishte pjekur në furrën prej druri dhe ku mungonin pikërisht tri feta. Dhjetë qirinjtë që kishte shuar me një frymë të vetme, ulur në gjunjtë e të atit.

Teksa i afrohej dhomës së prindërve, mendimet e lumtura nisën t’i avullonin duke ia lënë vendin disa paralajmërimeve të brengosura.

Rregulli numër dy: “Të huajt janë rreziku ynë”.

E kishte parë me sytë e saj se si të huajt merrnin njerëzit dhe i ndanin nga të dashurit e tyre. Ku përfundonin s’e dinte kush. As ç’bëhej me ta. Ndoshta, ngaqë ishte tepër e

vogël dhe ende jo gati, askush nuk kishte dashur t'i thoshte kurrë. E vetmja gjë që dinte me siguri ishte se ata njerëz nuk ktheheshin kurrë më.

Kurrë më.

- Mamaja, babai ... Se kush është përjashta. - E tha me pëshpërimë, por edhe me sigurinë e atij që nuk dëshiron ta shohin më vetëm si një vogëlushe.

I pari u zgjua babai, një çast më vonë e ëma dhe gjithë vëmendjen e drejtuan për nga e bija.

- Çfarë, e dëgjove? - pyeti e ëma, ndërkohë që i ati mori elektrikun e dorës, të cilin e mbante gati pranë shtratit.

- Emrin tim, - u përgjigj vogëlushja duke u ndërduhur, pasi i druhej ndonjë qortimi për shkak të shkeljes së ndonjëres prej pesë rregullave.

Askush s'i tha gjë. Babai ndezi elektrikun, duke zënë rripin e dritës me dorë nga para, vetëm sa për ta ndriçuar pak terrin në dhomë, në mënyrë që furacakët mos ta kuptonin që ata ishin zgjuar.

Prindërit nuk e pyetën për tjetër gjë. Vrisnin mendjen në duhej t'i besonin a jo, por nuk dyshonin se mund ta kishte sajuar nga mendja. Ishin të bindur se për diçka të tilla vajza nuk do të gënjente kurrë. Tani u duhej të kuptonin vetëm nëse ajo që u kishte thënë ishte a jo reale. Vajza do të donte me gjithë shpirt që të bëhej fjalë vetëm për fantazinë e saj.

Mamaja dhe babai mbanin sytë hapur, por nuk lëviznin vendit. Rrinin të heshtur, me kokat paksa ngritur duke mbajtur vesh errësirën si radioteleskopët e librit të saj të astronomisë, që zhbirojnë të panjohurën, që fshihet në qiell, duke shpresuar, por njëkohësisht edhe duke pasur frikë nga kapja e ndonjë sinjali. Sepse, siç ia kishte shpjeguar i ati, të

zbulosh që nuk je i vetëm në univers, nuk përbën detyrimisht lajm të mirë. “Alienët mund të mos jenë miqësorë”.

Ndërkaq kalonin sekonda të pafundme të një qetësie absolute. Të vetmet zhurma, që vinin, ishin shushurima e fletëve të thara të pemëve, e qara e pikëlluar e erëreguesit prej hekuri të ndryshkur mbi oxhak dhe hungërimat e hangarit të vjetër si një balenë që fle në fund të oqeanit.

Një tingull metalik.

Një kovë bie për tokë. Kova e pusit të vjetër, më saktë, të cilën babai e kishte lidhur mes dy qiparisave. Ishte një prej grackave zanore, që ai ngrinte çdo mbrëmje ngado rrotull shtëpisë.

Kova ishte vendosur pranë kotecit.

Ajo po bëhej gati të thoshe diçka, por para se të arrinte të fliste, e ëma i vuri dorën te goja. Donte t’i thoshte se mund të bëhej fjalë për ndonjë kafshë nate, nuselalë a ndonjë dhelpër e jo detyrimisht për ndonjë të huaj.

- Qentë, - pëshpëriti babai.

Tani iu kujtua. Babai kishte të drejtë. Sikur të kishte qenë ndonjë dhelpër a nuselalë, pas zhurmës së kovës, qentë roje, patjetër do të kishin lajmëruar duke lehur. Nëse nuk e kishin bërë i binte të kishte vetëm një shpjegim.

Dikush i kishte heshtur.

Nga ideja se shokëve të saj leshtorë mund t’u kishte ndodhur ndonjë gjë e keqe, bëri që prej syve t’i rridhnin lot të nxehtë. U mundua të mos qante, brenga iu përzje me një valë tmerri.

Prindërve u mjaftoi të këmbenin vetëm një vështrim. E dinin më së miri çfarë duhej bërë.

Babi zbriti i pari nga shtrati. U vesh nxitimthi e nuk i mbathi këpucët. Mamaja veproi po njëlloj, por bëri diçka që e la të habitur vogëlushen. Iu duk se priti një çast kur i shoqi nuk po e shihte dhe futi dorën poshtë dyshekut nga ku mori një objekt të vogël, të cilin e futi drejt e në xhep. Vajza nuk arriti ta kuptonte në kohë çfarë ishte.

Iu duk e çuditshme. Mamaja dhe babai nuk kishin të fshehta mes tyre.

Përpara se ta pyeste, e ëma i dha një elektrik dore dhe iu ul në gjunjë përpara duke i hedhur një mbulesë mbi supe.

- E di çfarë duhet të bëjmë tani? - e pyeti, duke e parë drejt e në sy.

Vajza pohoi me kokë. Vështrimi i vendosur i së ëmës i dha zemër. Qysh kur ishin futur tek ajo shtëpi e braktisur, në mes të arave gati një vit më parë, kishin bërë provë me dhjetëra herë atë që babai e quante procedura. Deri atë natë nuk u ishte dashur ta vinin në zbatim.

- Shtrengoje fort kukullën, - e porositi mamaja e më pas i mori pëllëmbën e vogël në dorën e ngrohtë e të fortë dhe e mori tutje.

Tek zbrisnin shkallët, vajza u kthye për një çast dhe pa se i ati kishte marrë një bidon nga depoja dhe me lëngun që gjendej brenda tij nisi të lyente muret e katit lart. Lëngu rridhte nëpër dërrasat e dyshemesë dhe vinte një erë që të shponte hundët.

Në katin e poshtëm, e ëma e tërhoqi për nga dhomat e pjesës së pasme. Te këmbët e zbathura të vogëlushes ngjiteshin cifla druri dhe kjo shtrëngonte buzët në mënyrë që të mos i dilnin rënkimet nga dhimbja. Më kot. Praninë e

tyre në atë shtëpi nuk e mbanin dot të fshehur. Jashtë saj, të huajt kishin kuptuar gjithçka.

Ajo i ndiente si po silleshin rreth e rrotull e si donin të hynin.

Në të kaluarën, edhe në vendet ku ata ndiheshin të sigurt kishte ndodhur që kishin pasur ndonjë kërcënim nga diçka apo nga dikush, por me shumë mundim gjithnjë kishin arritur ta shmangnin rrezikun.

Bashkë me të ëmën kaluan nga tryeza me dru ulliri, sipër së cilës gjendej torta e datëlindjes me dhjetë qirinjtë e shuar, filxhani prej cingoje për qumështin që duhej të pinte në mëngjes dhe kuti me biskota. Në nxitim e sipër pa edhe lodrat prej druri, që i ati i kishte punuar me duart e tij për të, dhe raftet me libra që lexonin së bashku çdo darkë. Të gjitha këtyre duhej t'u thoshte përsëri lamtumirë.

Mamaja u afrua tek oxhaku prej guri dhe futi njërin krah te tubi i oxhakut në kërkim të diçkaje. Më në fund gjeti skajin e një zinxhiri prej hekuri të nxirë nga bloza. Nisi ta tërhiqte drejt vetes me gjithë fuqinë duke e mbledhur rreth një rrote të fshehur brenda oxhakut. Një prej fletëve prej guri poshtë prushit filloi të zhvendosej, por ishte tepër e rëndë. Në atë çast duhej babai. Atë mekanizëm e kishte shpikur ai. Po çne që po vonohej kaq shumë të vinte? Ky detaj i paparashikuar ia shtoi edhe më tepër frikën.

- Ndihmomë! - i dha urdhër e ëma.

Kapën zinxhirin dhe e tërhoqën të dyja bashkë. Në vrull e sipër, mamaja përplasi bërrylin te një vazo balte mbi sergenin e oxhakut. Panë si vazoja u përplas mbi dysHEME,

por s'kishin ç'bënin. Nga dhomat e shtëpisë mbërriti një tingull i thatë. Një çast më pas dikush nisi të trokiste te porta, të cilat u tingëllonin si goditje ogurzeza.

E dimë kush jeni. E dimë ku jeni. Dhe kemi ardhur t'ju marrim.

Nënë e bijë vazhduan të tërhiqnin akoma edhe më me forcë zinxhirin. Rrasa e gurit poshtë prushit lëvizi aq sa duhej. Mamaja drejtoi elektrikun në një shkallare druri që të zbriste poshtë te qilari.

Goditjet te porta vazhdonin gjithnjë e më të shpejta.

Vajza dhe mamaja kthyen kokat nga korridori ku më në fund panë babanë që po vinte me dy shishe në duar. Në vend të tapave kishte vendosur lecka të njomura. Kohë më parë, në pyll, vajza kishte parë të atin t'i vinte flakën një shisheje si puna e tyre dhe më pas e kishte vërvitur te një pemë e thatë që kishte marrë zjarr në vend.

Të huajt qëllonin portën. Për habinë e tyre të madhe, menteshat që e mbanin shkëputeshin nga muri dhe pas çdo goditjeje katër shulet, që mbanin portën, dukeshin sikur po jepeshin.

Në një grimë të vetme e kuptuan se ajo pengesë e fundit nuk do të mjaftonte për t'i mbajtur kushedi sa më gjatë pushtuesit.

Babai i vështroi ato, më pas derën, e mandej sërish ato. Për procedurën nuk kishte më kohë. Kështu, pa u menduar më gjatë, pohoi me kokë në drejtim të atyre të dyjave dhe në të njëjtën kohë mbështeti mbi tokë njëren prej shisheve, sa për të nxjerrë një çakmak nga xhepi.

Dera u hap me gjënim.

Ndërkohë që hije ulëritëse kapërcenin pragun, vështrimi i fundit i babait ngjante me një përqaftim për të dhe për nënën. Në ato çaste të shkurtra, nga sytë e babait doli kaq shumë dashuri, dhembshuri e keqardhje, sa dhimbja e asaj lamtumire u bë tepër e ëmbël.

Teksa vuri flakën, në fytyrën e babait sikur u formua një buzëqeshje e lehtë për ato të dyja. Më pas, hodhi shishen dhe u zhduk bashkë me hijet në një flakërim. Vajza nuk arriti të shihte tjetër gjë pasi e ëma e shtyu për te kalimi poshtë oxhakut duke e ndjekur pas me cepin e zinxhirit shtrënguar fort.

Zbritën pa frymë nëpër kunjat prej druri ku desh u ngeci këmba. Nga sipër mbërriti gjëmimi i mbytur i një shpërthimi tjetër. Britma të pakuptueshme, të rrëmbyera.

Mbërritën në fund të shkallës te qilari i lagësht. Aty, mamaja e lëshoi zinxhirin prej hekuri në mënyrë që mekanizmi të mbyllte pllakën prej guri sipër tyre. Në atë çast, diçka ngeci dhe mbeti një e hapur e madhe. Mamaja u mundua të zhbllokonte mekanizmin duke e tërhequr e duke e shtyrë. Më kot.

Sipas procedurës, në rast sulmi, familja duhej të futej tek ai strehim aty poshtë. Ndërkohë që sipër tyre shtëpia do të digjej, të huajt ndoshta do të tmerroheshin dhe do t'ia mbathnin, a ndoshta do të pandehnin se kishin mbetur të vdekura nga zjarri. Plani parashikonte që kur aty sipër të kthehej qetësia, ajo, mamaja dhe babai, do të hapnin kapañxhën prej guri dhe do të dilnin në sipërfaqe.

Diçka kishte shkuar mbrapsht. Gjithçka kishte shkruar mbrapsht. E para, babai nuk qe me to dhe pastaj ajo pllaka e

mallkuar nuk ishte mbyllur plotësisht. Lart, gjithçka kishte nisur të merrte flakë. Tymi zvarritej nga e çara dhe shkonte drejt tyre për t'i nxjerrë nga strofulli. Dhe nga ai qilar ku të merrej fryma, nuk kishe si dilje.

Mamaja e tërhoqi drejt qoshes me të largët të atij katakombi. Pak metra më tutje, në tokën e ftohtë, poshtë një qiparisi ishte varrosur Adoja. I gjori Ado, i ziu Ado. Duhej ta hiqnin prej andej e ta merrnin me vete.

Por tashmë as ato nuk kishin s'i dilnin prej aty.

Mamaja i hoqi mbulesën nga supet. - Je mirë? - e pyeti.

Vogëlushja shtrëngonte në kraharor kukullën prej lecke me vetëm një sy, dridhej dhe ia bëri *po* me kokë.

- Atëherë dëgjomë, - vazhdoi. - Tani duhet të bëhesh shumë trime.

- Mama kam frikë, nuk marr dot frymë, - tha duke filluar të kollitej - Dalim nga këtu, të lutem.

- Po të dalim, ti e di që të huajt do të të marrin. Këtë do ti? - e pyeti me një ton qortues. - Kemi bërë tërë ato sakrifica që kjo të mos ndodhte dhe të heqim dorë tani?

Vajza ngriti sytë për nga tavani i qilarit. Andej dëgjonte se si pak metra larg tyre, të huajt mundoheshin të mposhtnin flakët e të shkonin t'i kapnin.

- Unë i zbatova të gjitha rregullat, - u mbrojti duke dënesur.

- E di zemra ime, - e qetësoi e ëma, duke i ledhatuar faqet.

Sipër tyre shtëpia e zërave dridhej nga flakët, si një gjigant i plagosur. Të këpuste shpirtin. Nga e çara e oxhakut tani vinte një tym i zi e më i dendur.

- Nuk na mbetet shumë kohë, - tha mamaja. - Kemi vetëm një mënyrë për t'u larguar ...

Futi një dorë në xhep dhe mori diçka. Objekti i fshehtë, të cilin e kishte mbajtur të fshehtë edhe nga babai ishte një shishe qelqi.

- Nga një gllënjë secila.

Hoqi tapën dhe ia zgjati.

Vogëlushja nguroi. - Çfarë është kjo?

- Lëri pyetjet po pije!

- E çfarë do të ndodhë pastaj? - pyeti e tmerruar.

E ëma i buzëqeshi. Ky është uji i harresës... Do të na zërë gjumi dhe kur të zgjohemi, gjithçka do të ketë mbaruar.

Por vajza nuk besonte. Përse uji i harresës nuk ishte në procedurë? Përse babai nuk dinte asgjë?

E ëma e kapi nga krahët dhe e shkundi.

- Cili është rregulli numër pesë?

Vajza nuk po kuptonte ç'nevojë kishte t'ia kërkonte mu në atë çast.

- Jepi, rregulli numër pesë, - ia përsëriti e ëma.

- "Nëse një i huaj të thërret me emër, mbathja!" - përsëriti ajo ngadalë.

- Po numri katër?

- "Mos iu afro kurrë të huajve dhe mos i lër as ata të të afrohen", u përgjigj kësaj radhe me një zë që po i këputej nga të qarat. - I treti është: "Mos ua thuaj kurrë emrin tënd të huajve", por unë nuk e bëra, u justifikua përnjëherë duke menduar se si gjithçka kishte filluar atë natë.

Zëri i nënës u bë prapë i ëmbël. - Rregulli i dytë, he...

Pas një çasti: - "Të huajt janë rreziku ynë".

- Të huajt janë rreziku ynë, - e përsëriti me seriozitet e ëma. Më pas vuri shishen te goja dhe piu një gllënjë të vogël. Ia zgjati përsëri. - Të dua shumë zemra e mamasë.

- Edhe unë, të dua shumë mama.

Vajza pa nënën që e vështronte. Më pas i nguli sytë shishes në dorën e saj. E mori dhe pa ngurrim kaloi tërë lëngun që kishte mbetur.

Rregulli numër një: “Ki besim vetëm te mamaja dhe babai”.

Për një fëmijë familja është vendi më i sigurt në rruzull. Ndoshta edhe më i rrezikshmi.

Pietro Xherberi përpiqej mos ta harronte kurrë këtë.

- Atëherë, Emilian, a do të më tregosh pak për atë qilarin?

Fëmija gjashtë vjeç me lëkurë të brishtë thujse të tejdukshme, aq sa ngjante me një hije, rrinte i heshtur, madje pa ngritur as vështrimin nga kështjella me tullëza plastike të ngjyrosura që kishin ndërtuar bashkë deri në atë çast. Xherberi vazhdoi me durim të shtonte tulla e të zgjaste mure, por u ngut. Nga përvoja e dinte që Emiliani do ta gjente vetë çastin e duhur për të folur.

Çdo fëmijë do kohën e tij, thoshte vazhdimisht me vete.

Prej dyzet minutash Xherberi ishte mbledhur pranë Emilianit mbi tapetin me ngjyra ylberi, në atë dhomë pa dritare në katin e tretë të një Pallati të Treqindtës në rrugën “Scala”, në qendrën historike të Firences.

Ajo ndërtesë, qysh në fillesat e saj, ishte përdorur për institute të ndryshme bamirësie të Firences ku “u jepej strehë djelmohave të humbur”, domethënë fëmijëve të braktisur e nga familje tepër të varfra, fëmijëve të jashtëligjshëm, jetimëve, të miturve, viktimave prej situatash sociale të paligjshme.

Qysh nga pjesa e dytë e Tetëqindtës, pallati shërbente si seli e gjykatës së të miturve.

Ai pallat nuk kishte ndonjë emër të njohur po ta krahasoje me godinat përreth. Këto ishin ndërtuar ngjitur e ngjitur e pa asnjë kuptim në pak kilometra katrorë, po pikërisht kjo e bënte Firencen edhe një prej qyteteve më të bukura të botës. Nga ana tjetër, për atë pallat nuk thoshe dot as edhe që ishte një godinë çfarëdo. E para për shkak të origjinës, prej faktit se fillimisht kishte qenë kishë. E dyta për shkak të mbetjeve të një afresku të Botiçelit, ku paraqitet Lajmërimi i Virgjëreshës.

Edhe për shkak të sallës së lojërave.

Veç tullëzave, me të cilat po merrej Emiliani, aty kishte edhe një shtëpi kukullash, një tren të vogël, makinëza të tipave nga më të ndryshmet, ruspa e kamionë, një kalë përkundës, një kuzhinë lodër e vogël, por fantastike, si edhe kafshë me pelush. Po ashtu, aty gjendej edhe një tryezë e ulët me katër karrige të vockla dhe gjithë ç'nevojitej për të vizatuar.

Tërë këto orendi e këto lodra, ishin thjesht një sajese, pasi gjithçka në ato njëzet metra katrorë shërbente për të fshehur funksionin e vërtetë të atij vendi.

Dhoma e lodrave, në të vërtetë ishte një sallë gjyqate.

Në njërin prej mureve ishte vendosur një pasqyrë e madhe, pas së cilës fshihej gjyqtari, prokurori, por edhe të akuzuarit dhe avokatët e tyre.

Ajo hapësirë ishte konceptuar për të ruajtur pacenueshmërinë psikike të vogëlushëve viktima, të cilëve u kërkohesh të dëshmonin e për këtë arsye u siguronin kushte të mbrojtura. Për t'i ndihmuar të shpreheshin, të gjitha

orenditë e asaj dhome ishin përzgjedhur dhe menduar mirë nga psikologët e të miturve. Ato kishin secila një rol të caktuar e të saktë në rrëfimin apo në interpretimin e fakteve.

Shpesh, fëmijët përdornin pelushët apo kukullat dhe gjatë lojës, ata merrnin rolin e xhelatëve duke i trajtuar kukullat, njëlloj siç ishin trajtuar ata vetë. Disa preferonin të vizatonin më shumë sesa të flisnin, disa të tjerë sajonin rrëfime dhe jepnin referime në lidhje me çfarë kishin pësuar.

Por, ndonjëherë, disa pohime vinin në mënyrë të pandërgjegjshme.

Pikërisht për këtë arsye, nga posterat nëpër mure, lodrat e mysafirëve të vegjël mbikëqyreshin nga personazhe të hareshme, bashkë me mikrokamera të padukshme. Çdo fjalë, gjest apo sjellje, regjistrohej në mënyrë që të kthehej në një provë të dobishme për dhënien e verdiktit. Natyrisht, ekzistonin edhe ngjyrimet, të cilat sytë elektronikë nuk ishin në gjendje t'i kapnin. Bëhej fjalë për imtësi, që Pietro Xherberi ndonëse vetëm tridhjetë e tre vjeç, kishte mësuar t'i dallonte qartazi.

Teksa vazhdonte të ndërtonte kalanë me tullëzat me ngjyra, së bashku me Emilianin, e zhbironte me vëmendje këtë të fundit në pritje të shenjës më të vogël të hapjes nga ana e tij.

Temperatura aty brenda ishte njëzet e tri gradë, ndriçuesit nga tavani lëshonin një dritë të lehtë të kaltër, ndërsa në sfond, një metronom ishte regjistruar për njëzet e katër rrahje për minutë.

Atmosferë më të përshtatshme për një shtendosje të plotë nuk mund të kishte.

Kur dikush pyeste Xherberin se në çfarë konsistonte puna e tij, ai nuk përgjigjej kurrë “psikolog fëmijësh i specializuar për hipnozë”, por përdorte një shprehje të krijuar nga dikush, prej të cilit kishte mësuar gjithçka dhe që e përmblihte më së miri misionin e tij.

Gjumëvënës për fëmijë.

Xherberi ishte i vetëdijshëm për faktin se shumëkujt hipnoza i dukej si punë alkimie për të kontrolluar mendjet e të tjerëve. Po njëlloj besonin se personi i hipnotizuar humbiste kontrollin e vetes e të vetëdijes duke përfunduar në duart e hipnotizuesit dhe ky mund ta shtynte të thoshte gjithçka.

Në të vërtetë, bëhej fjalë thjesht për një teknikë ndihmuese, që personat e çorientuar të hynin në kontakt me veten.

Kontrolli dhe vetëdija nuk humbitnin kurrë, çka e vërtetonte edhe Emiliani i vogël që edhe tani po luante si gjithmonë. Falë hipnozës, niveli i gjendjes së zgjimit ulej deri aty sa shqetësimet e botës së jashtme fshiheshin dhe me reshtjen e pranisë së tyre, rritej perceptimi i vetes.

Por puna e Pietro Xherberit ishte edhe më e veçantë, pasi ai duhej t’u mësonte fëmijëve të vinin rregull në kujtesën e tyre të brishtë, pezull mes lojës dhe realitetit dhe të dallonin çfarë ishte e vërtetë e çfarë jo.

Megjithatë, koha në dispozicion të Emilianit po mbaronte dhe eksperti nuk mund ta merrte dot me mend shprehjen e fytyrës së gjyqtares së gjykatës së të miturve, zonjës Baldi, e cila qëndronte fshehur pas pasqyrës, bashkë me të tjerët. Në këtë rast ajo e kishte emëruar këshilltar të sajën dhe e kishte udhëzuar ajo vetë se çfarë duhej t’i kërkonte fëmijës.

Xherberit i takonte detyra të përcaktonte strategjinë më të mirë për ta shtyrë Emilianin që të jepte informacionet që priteshin prej tij. Po të mos arrinte diçka brenda atyre dhjetë minutave, do t'u duhej ta shtynin seancën për një tjetër datë. Por psikologu, nuk donte të ndalej. Kjo ishte hera e katërt që takoheshin, kishin hedhur hapa të vegjël përpara, por nuk mund të bëhej kurrsesi fjalë për një përparim në plot kuptimin e fjalës.

Emiliani - fëmija hije - duhej të përsëriste në selinë e gjykatës rrëfimin, që i kishte bërë papritur një ditë mësuësit të shkollës. Problemi ishte se prej atëherë nuk e kishte zënë më në gojë “historinë e qilarit”.

S'ka rrëfim, s'ka as prova.

Përpara se ta konsideronte të dështuar edhe këtë përpjekje, psikologu hipnotizues vendosi të vinte në përdorim edhe një qasje të fundit.

- Nëse nuk ke dëshirë të flasësh për qilarin, nuk ka problem, - i tha dhe pa pritur reagimin e fëmijës nuk u mor më me ngritjen e mureve të kalasë. Në vend të kësaj, mori disa tullëza me ngjyra dhe filloi të ndërtonte diçka tjetër më të vogël pranë saj.

Emiliani e kuptoi dhe i nguli sytë i hutuar.

- Isha duke vizatuar në dhomën time, kur dëgjova këngën, - tha pak më pas me një fije zëri dhe pa e vështruar në fytyrë.

Xherberi nuk reagoi dhe e la të fliste.

- Atë të fëmijës kureshtar? E njeh? - Emiliani nisi ta përsëriste duke kënduar nën zë. *Në është një djalë kureshtar - që luan te qoshja - që rri i heshtur në errësi - djali dëgjon një zë - sheh një hije shakatare - hija e thërret me emër fëmijën kureshtar - do ta puthë te faqja.*

- Po e di, - i tha psikologu duke vazhduar lojën sikur të ishte një bisedë krejt normale.

- Kështu shkova të shikoja shtëpinë nga ku vinte...

- Dhe e gjete?

- Vinte nga qilari.

Për herë të parë, Xherberi po ia dilte ta nxirrte mendjen e Emilianit jashtë sallës së lodrave. Tani gjendeshin në shtëpinë e vogëlushit. Duhej ta mbante sa më gjatë atje.

- A shkove të shihje çfarë kishte te qilari?

- Po zbrita.

Ky pohim i Emilianit ishte me rëndësi. Si shpërblim, psikologu i zgjati një tullë me ngjyra, duke i dhënë mundësinë të merrte pjesë në ndërtimin e një kalaje të re.

- Ma do mendja se duhet të ketë qenë errësirë. Nuk pate frikë që shkove vetëm? - i tha për të vënë në provë vërtetësinë e dëshmitarit të vogël.

- Jo, - iu përgjigj fëmija, pa asnjë ngurrim. - Drita ishte e ndezur.

- Dhe çfarë gjete atje?

Sërish një ndërdyshje. Xherberi nuk ia zgjati më tullëzat.

- Dera nuk ishte e mbyllur me çelës si herët e tjera, - vazhdoi vogëlushi. - Mamaja thotë se nuk duhet ta hap kurrë, sepse është e rrezikshme. Por kësaj radhe dera ishte paksa e hapur. Mund të shihje brenda...

- Dhe ti përgjove?

Vogëlushi pohoi me kokë.

- Nuk e di ti se është e ndaluar të përgjosh?

Kjo pyetje mund të kishte efekte të paparashikuara. Duke u ndier i qortuar, Emiliani mund të mbyllej në vetvete dhe të mos tregonte më asgjë. Por që deponimi të ishte i

pakundërshtueshëm, Xherberi duhej ta merrte përsipër atë rrezik. Një fëmijë, i cili nuk është në gjendje të kuptojë pasojat negative të veprimeve të tij, nuk mund të konsiderohet dëshmitar i besueshëm për çka lidhet me të tjerët.

- E di, por e harrova, që të përgjosh është gabim, - u justifikua fëmija.

- Dhe çfarë pe te bodrumi?

- Kishte njerëz... - tha vetëm kaq.

- Kishte fëmijë?

Emiliani tundi kokën.

- Atëherë i bie të kenë qenë të rritur?

Fëmija pohoi me kokë.

- Dhe çfarë po bënin? - e nxiti psikologu.

- Ishin pa rroba.

- Si kur shkojmë në pishinë apo në det apo si kur bëjmë dush?

- Si kur bëjmë dush.

Informacioni përbënte një hap përpara e të vyer në deponim: për fëmijët lakuriqësia e të rriturve ishte tabu. Por Emiliani e kishte kapërcyer atë pengesë.

- Kishin edhe maska, - shtoi pa ia kërkuar Xherberi.

- Maska? - bëri sikur u habit psikologu, i cili e dinte historinë që i kishte treguar mësuesja e djalit të vogël. - Ç'loj maskash?

- Maska plastike, me llastik nga mbrapa, nga ato që mbulojnë vetëm fytyrën, - tha vogëlushi. - Kafshë.

- Kafshë? - përsëriti psikologu.

Djali nisi t'i përshkruante me radhë: - Një mace, një dele, një derr, një buf... dhe një ujk, po, kishte edhe një ujk, - ia bëri duke theksuar këtë të fundit.

- E përse i kishin vënë ato maska, sipas teje?

- Për të luajtur.

- E me çfarë loje po luanin? E dije ti atë lojën?

Djali u mendua për një çast. - Bënin gjëra si në internet.

- Gjëra si në internet? - Xherberi donte që Emiliani të tregojë më i qartë.

- Leo, një shok i shkollës, ka një vëlla më të madh, dymbëdhjetë vjeç. Një herë vëllai i Leos na tregoi një video në internet, ishin lakuriq, përqafoheshin në mënyrë të çuditshme dhe bënin ca puthje të çuditshme.

- Po ty të pëlqeu videoja?

Emiliani iu ngërdhesh. - Pastaj vëllai i Leos na tha se duhet ta mbanin të fshehtë sepse ajo ishte lojë të mëdhenjsh.

- E kuptoj, - tha psikologu, pa shprehur asnjë gjykim nga toni i zërit. - Je djalë trim, Emilian. Unë për vete do të isha trembur për vdekje.

- Nuk u tremba se i njihja.

Psikologu ndali. Ai çast ishte vërtetë delikat. - A i njihje njerëzit me maska?

Djali hije harroi për një grimë kalanë dhe ngriti vështrimin nga muri me pasqyra. Pas atij muri pesë vetë ishin në pritje të fjalëve të tij.

Një mace, një dele, një derr, një buf. Dhe një ujk.

Në atë çast, Xherberi e dinte se nuk e ndihmonte dot Emilianin. Shpresoi që vogëlushi të mbështetej te vetëm gjashtë vitet e jetës së tij për të gjetur guximin e të thoshte emrat e vërtetë të protagonistëve të atij makthi.

- Babai, mamaja, gjyshi, gjyshja... dhe at Luka.

“Për një fëmijë, familja është vendi më i sigurt mbi dhe. Ndoshta edhe më i rrezikshmi”, tha me vete Xherberi.

- Mirë, Emilian: tani do të numërojmë mbrapsht të dy së bashku. Dhjetë...

Në fund të seancës, Xherberi vështroi celularin, të cilit i kishte hequr zilen dhe gjeti një thirrje nga një numër i panjohur. Ndërkohë që vriste mendjen në duhej a jo ta merrte, Baldi e mbërtheu me një pyetje.

- Si mendon?

Gjyqtarja nuk i kishte lënë kohë Xherberit as të mbyllte derën e zyrës. Ndoshta, dyshimi i kishte nisur qysh kur kishte përfunduar së dëgjuari Emilianin.

Psikologu e dinte mirë se ajo mezi ç'priste të dëgjonte përshtypjen e tij mbi dëshminë e djalit të vogël. Por e pyeti për diçka tjetër.

A kishte thënë të vërtetën Emiliani?

- Fëmijët kanë mendje elastike, - i gjegji eksperti. - Ndonjëherë krijojnë kujtime të rreme, por nuk bëhet fjalë për gënjeshtër në kuptimin e plotë të fjalës. Thjesht janë të bindur se kanë përjetuar përvoja, qofshin këto edhe më absurdet. Fantazinë, nga njëra anë e kanë kaq të zhvilluar, sa bëjnë të ngjajnë si të vërteta edhe ndodhi, të cilat nuk janë të tilla. Nga ana tjetër, e kanë edhe kaq të papjekur, sa nuk të japin mundësinë të dallosh diçka reale nga diçka e trilluar.

Baldit, natyrisht që nuk i mjaftonte kaq.

Përpara se të ulej në tryezën e punës, shkoi te dritarja, edhe pse mëngjes i ftohtë dhe i zyrtë dimri, e hapi tejtejet sikur të ishin në mes të verës.

- Andej matanë, kam një çift prindërish birësues, të cilët prej një kohe të gjatë dëshirojnë të marrin në kujdestari një fëmijë, dy gjyshër të dashur që do të ishin lumturia e cilido nipi, si edhe një prift, i cili prej vjetësh lufton që fëmijët si Emiliani t'i largojë nga situata të rënda familjare dhe t'u sigurojë një të ardhme me njerëz që u japin dashuri... Dhe tani, ky çamarrok i mrekullueshëm vjen e na tregon për një rit orgjie pagane dhe përdhosëse.

Gjyqtarja po mundohej të treste me sarkazëm zhgënjimin dhe pakënaqësinë. Xherberi e kuptonte pozitën e saj të vështirë.

Emiliani kishte lindur në Bjellorusi. Dosjen e tij, psikologu hipnotizues e kishte lexuar e rilexuar disa herë. Sipas dokumenteve, në moshën dy vjeç e gjysmë, djalin e kishin hequr nga familja biologjike ku kishte pësuar keqtrajtime nga më të ndryshmet. E ëma dhe i ati zbaviteshin duke vënë në provë dëshirën e tij për të jetuar në këtë botë, sikur kjo të ishte një lojë për mbijetesë. E linin me ditë pa ngrënë duke qarë e të zhytur në jashtëqitje. Për fat, kishte menduar Xherberi, fëmijët nuk kanë kujtesë para moshës trevjeçare. Por, ishte normale, që diku në mendjen e Emilianit të gjendeshin ende shenjat e atij burgu.

At Luka e kishte hasur në një institut, ku i kishte rënë menjëherë në sy mes dhjetëra fëmijëve të tjerë. Emiliani shfaqte vonesa në nxënie dhe mezi fliste. Prifti, i cili drejtonte një shoqatë për birësimet në largësi, me veprimtari të dendur në ish-vendin sovjetik, i kishte gjetur një familje,

një çift të rinjsh të sapomartuar, pjesë e komunitetit të tij fetar. Pas procedurash burokratike të pafundme e tepër të kushtueshme, më në fund kishin arritur ta sillnin në Itali.

Pas vetëm një viti në një familje të lumtur, Emiliani e kishte kapërcyer hendekun me moshatarët dhe nisi të fliste mjaft rrjedhshëm italisht. Por, kur gjithçka dukej se kishte marrë për mbarë, i ishin shfaqur simptomat e para të anoreksisë.

Duke refuzuar ushqimin ai ishte kthyer në një fëmijë hije.

Prindërit birësues e kishin çuar sa te një mjek te tjetri, pa pyetur për shpenzime, por askush nuk kishte arritur t'i ndihmonte. Për të gjithë, ama, fillesat e tërë atyre çrregullimeve në ngrënie, duheshin kërkuar tek e kaluara me dhunë e në vetmi.

Gjetja e kurës së duhur dukej e pamundur, por burrë e grua nuk ishin tërhequr. E ëma birësuese, kishte lënë, madje edhe punën për t'iu përkushtuar tërësisht djalit. Duke parë situatën, nuk ishte për t'u habitur përse Baldi ndihej tepër e ndërdushur për fatkeqësinë e radhës që po binte mbi atë grua e mbi të shoqin.

- Nuk kemi rrugë tjetër, - u shpreh Xherberi. - Duhet të vazhdojmë të dëgjojmë atë që do të na thotë Emiliani.

- Të them të drejtën nuk jam e sigurt nëse më bëhet a jo ta dëgjoj, - pohoi gjyqtarja me një fije hidhërim. - Kur je i vogël nuk ke zgjedhje tjetër përveçse të duash ata që të kanë sjellë në këtë botë, edhe kur të bëjnë keq. E kaluara e Emilianit në Bjellorusi është një vrimë e zezë, por tani ndodhet në një situatë krejt të kundërt ku sapo ka zbuluar se zotëron një armë të fuqishme: dashurinë e familjes së re.